

Česká protidrogová politika a její koordinace

Historie a současnost

obsah

1 PROTIDROGOVÁ POLITIKA ČR

1/1 Historický kontext

1/2 Vývoj tvorby komplexních strategických dokumentů protidrogové politiky

1/2/1 První vládní koncepce a program (1993–1997)

1/2/2 Druhá vládní koncepce a program (1998–2000)

1/2/3 Národní strategie 2001–2004

1/2/4 Národní strategie a akční plány (2005–2009)

2 KOORDINAČNÍ MECHANIZMY ČESKÉ PROTIDROGOVÉ POLITIKY

2/1 Koordinace na centrální úrovni

2/1/1 Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky

2/1/2 Sekretariát RVKPP

2/1/3 Výbory RVKPP

2/1/4 Pracovní skupiny

2/1/5 Národní strategie protidrogové politiky

2/2 Koordinace na krajské a místní úrovni

2/2/1 Výbor zástupců regionů

2/2/2 Krajský protidrogový koordinátor

2/2/3 Protidrogové komise

2/2/4 Pracovní skupiny v krajích

2/2/5 Strategie a plány

2/2/6 Místní protidrogový koordinátor

BŘEZEN - DUBEN 2009

Souhrn

- Zhoršující se situace v oblasti užívání drog a obchodu s nimi vyvolala na počátku 20. století potřebu zavést účinná protipatření na mezinárodní úrovni i na úrovni jednotlivých států.
- Různé společensko-politické režimy, kterými ČR prošla ve 20. století, ovlivnily i způsob, jakým stát na fenomén distribuce a užívání drog reagoval.
- Po společenských změnách v r. 1989 a rozpadu Československa v r. 1993 vyzvalo několik nestátních organizací vládu, aby reagovala na akcelerující společenský fenomén užívání drog vytvořením systému účinné protidrogové politiky.
- Protidrogová politika je komplex různorodých opatření realizovaných institucemi s různým oborovým zaměřením a zájmy. Pro zajištění společného postupu všech zúčastněných je nutná jejich koordinace.
- Koordinace protidrogové politiky představuje úsilí iniciovat a podporovat širokou spolupráci, optimalizovat využití a výstupy existujících zdrojů a přispívat k vytváření a zavádění účinných opatření.
- Koordinace české protidrogové politiky probíhá na dvou vzájemně nezastupitelných úrovních, a to na centrální úrovni a krajské (místní) úrovni, využívá se při tom systém nástrojů horizontální a vertikální koordinace.
- Konečným cílem protidrogové politiky je snížení užívání drog a/nebo potencionálních rizik a škod, které mohou vzniknout jednotlivcům a společnosti v důsledku užívání drog.

Definice

Protidrogová politika je komplexní a koordinovaný soubor preventivních, vzdělávacích, léčebných, sociálních, regulačních, kontrolních a dalších opatření včetně vymáhání práva uskutečňovaných na mezinárodní, národní, krajské a místní úrovni. Jejich konečným cílem je snížit užívání drog a/nebo potencionální rizika a škody, které mohou jednotlivcům a společnosti v důsledku užívání drog nastat.

Současná česká protidrogová politika je postavena na principech tzv. středního proudu drogových politik. Staví na pragmatickém a racionálním přístupu, který si stanovuje realistické a dosažitelné cíle (nikoli „společnost bez drog“), opírá se o čtyři základní pilíře (tj. o primární prevenci, harm reduction, léčbu a resocializaci, o represi), staví na komplexních a dlouhodobých opatřeních, usiluje o vyváženost co do uplatňování prevence a represe, vychází ze současných a ověřených poznatků o drogách a jejich užívání (Radimecký, 2001) a staví na koordinovaném, interdisciplinárním a mezisektorovém přístupu k užívání drog.

1 PROTIDROGOVÁ POLITIKA ČR

1/1 Historický kontext

Moderní protidrogová politika, jak ji známe nyní (viz definice), se začala v ČR formovat v 90. letech minulého století.

Problematika drog, regulace jejich zneužívání či obchodování, byla však upravována již o mnoho dříve, a to formou různých právních norem.

Z mezinárodního i domácího hlediska se fenoménu drog začíná věnovat významná pozornost počátkem 20. století, kdy dochází k nárůstu jejich užívání a expanzi ilegálního obchodu s nimi.

Začaly se vyvíjet iniciativy na zavedení adekvátních protipatření a formovat základy celosvětové spolupráce v oblasti kontroly drog. V r. 1909 byla v Šanghaji uspořádána první mezinárodní konference věnovaná problematice omamných látek, tzv. *Opiová komise*, v r. 1915 vstoupila do platnosti první *Mezinárodní úmluva o opiu*.

V Československu se nezákonný obchod s drogami rozvinul zejména po první světové válce, v letech 1920–1925, kdy se Československo stalo vzhledem ke své centrální poloze v Evropě významnou tranzitní a cílovou zemí a díky nízkým sazbám při postihování překupníků i distributorů drog i azylem před jejich stíháním v zahraničí (Nožina, 1997). Tehdejší zákon, který právně upravoval nedovolenou výrobu a držení omamných a psychotropních látek, č. 128/1923 Sb. z. a n., totiž považoval ilegální obchod pouze za přestupek a podle toho jej i trestal. Postih zahrnoval peněžité pokuty do výše 20 000 Kč, v případě nedobytnosti mohla být pokuta změněna na přiměřený trest odnětí svobody v trvání až 3 měsíců (Sotolář et al., 2002).

Značný význam z hlediska právní úpravy a regulace psychoaktivních látek mělo přijetí tzv. opiového zákona č. 29/1938 Sb. z. a n.¹ v r. 1938 a některé jeho principy se dají nalézt i v současné legislativě. Opiovým zákonem bylo dokončeno zavádění mezinárodních úmluv do československého právního řádu. V zákoně byly omamné látky rozděleny na 4 skupiny, byly přesně vymezeny některé základní pojmy, čímž se vytvořily lepší podmínky pro úřední dozor nakládání s omamnými látkami, dále byly zavedeny požadavky na zvláštní povolení k nakládání s psychoaktivními látkami, úřední inspekce v lékárnách a povinnost zapisovat omamné látky do zvláštních registrů. Opiový zákon je považován za první právní akt, který komplexně upravoval trestněprávní postih nakládání s omamnými látkami v Československu (Čentěš, 2007). Základ trestněprávní úpravy nedovolené výroby a držení drog v podobě obdobné dnešnímu stavu obsahoval trestní zákon č. 86/1950 Sb. Tato ustanovení byla jen s malými úpravami přejata do zákona č. 140/1961 Sb. Úprava, která umožňovala také postih přechovávání omamných látek pro vlastní potřebu, platila beze změny až do r. 1990, kdy zákonem č. 175/1990 Sb. byl odstraněn trestní postih přechovávání pro sebe. Podle novelizovaného znění muselo být přechovávání vykonáváno

¹ Sb. z. a n. – sbírky zákonů a nařízení.

Zákon č. 29/1938 Sb. Národního shromáždění, kterým se provádějí Mezinárodní opiová úmluva ze dne 23. ledna 1912, vyhlášená pod č. 159/1922 Sb. z. a n., Mezinárodní opiová úmluva ze dne 19. února 1925, vyhlášená pod č. 147/1927 Sb. z. a n., a Úmluva o omezení výroby a úpravě distribuce omamných látek ze dne 13. července 1931, vyhlášená pod č. 173/1933 Sb. z. a n. (opiový zákon)

<p>§ 1 Úřednímu dozoru podrobují se výroba, zpracování (přepracování), příprava, rozdělování, obchod, dovoz, průvoz a vývoz dále uvedených látek, ať již byly z části vyrobeny nebo zcela rafinovány, a to i když vzniknou cestou syntetickou.</p> <p>§ 2 (1) Výrobou (vlastní výrobou) „látek“ rozumí se výroba nebo rafinování alkaloidů nebo jejich směsí včetně výroby jejich solí ze surovin (opia, surového kokainu a pod.) či synteticky. (2) Přípravou rozumí se každá výroba z hotových „látek“ nebo jejich směsí, při čemž chemické složení „látek“ se v základě nemění. (3) Zpracováním (přepracováním) rozumí se zpracování „látek“ cestou chemickou, přičemž se chemické složení látky v základě mění. Je-li některá z „látek“ zpracována na jiné „látky“, je tento postup považován za zpracování vůči „látce“ první a za výrobu vůči „látce“ druhé.</p> <p>§ 4 Výroba, dovoz, průvoz, vývoz, prodej, rozdělování a požívání „zpracovaného opia“, jakož i škvárů a veškerých zbytků opia vykouřeného jsou zakázány.</p> <p>§ 14 (1) Majitelé zvláštního povolení dotčeného v § 10 jsou</p>	<p>povinni vésti záznamy o „látkách“ a předkládati ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy pravidelné výkazy o jejich výrobě, přípravě, zpracování (přepracování), rozdělování, obchodu, dovozu a vývozu.</p> <p>§ 19 (1) Kdo, nejsa k tomu oprávněn, úmyslně „látku“ vyrobí, připraví, zpracuje, přepracuje, přechovává, má na prodej, uvede do oběhu, nabídne, doveze, vyveze nebo proveze nebo zprostředkuje obchod s ní, bude potrestán soudem pro přečin tuhým vězením od tří měsíců do tří let a trestem na penězích od 5000 Kč do 50 000 Kč; spáchal-li však čin ve velikém rozsahu nebo po živnostensku nebo za takových okolností, že z toho vzešlo těžké poškození těla nebo smrt člověka nebo nebezpečí pro život nebo zdraví lidí ve větším rozsahu, bude potrestán pro zločin žalářem od jednoho roku do pěti let a trestem na penězích od 10 000 Kč do 100 000 Kč. (2) Kdo vyrobí, sobě nebo jinému opatří nebo přenechá nebo přechovává nástroj nebo předmět, který je nepochybně určen k neoprávněné výrobě nebo k přípravě nebo k neoprávněnému zpracování nebo přepracování „látky“, kdo se s někým spolčí ke spáchání nebo páchání činů uvedených v odstavci 1, bude potrestán soudem pro přečin tuhým vězením od jednoho měsíce do jednoho roku a trestem na penězích do 5000 Kč [...].</p>
--	---

pro jiného (Sotolář et al., 2002). S účinností od roku 1999 novela trestního zákona (zákon č. 112/1998 Sb.) znovu zavedla trestnost držení drogy pro vlastní potřebu. Po druhé světové válce, resp. po komunistickém převratu v únoru 1948 ČSSR, uzavřelo hranice vůči západu a dostalo se mimo ústřední zájem drogových mafií. Neznamená to ovšem, že by drogy přes hranice neputovaly, v drtivé většině však šlo o tranzitní zásilky určené do třetích zemí (Nožina, 1997). Příznačné pro tehdejší socialistické Československo bylo akcentování především problémů spojených s nadužíváním alkoholu a na druhé straně absence komplexních opatření v oblasti nealkoholových drog². V r. 1948 byl vypracován „zákon o potírání alkoholizmu č. 87/1948 Sb.“, který zdůrazňoval, že potíráním alkoholizmu se rozumějí všechna potřebná opatření a zařízení směřující k ochraně lidského zdraví před následky alkoholizmu, důležitá byla i ustanovení o protialkoholickém léčení. Ustanovení týkající se nealkoholových drog nebyla ani součástí

„zákona o boji proti alkoholizmu“ z roku 1962 (č. 120/1962 Sb.). Tato situace v ČSSR fakticky přetrvávala až do roku 1989, kdy po 17 letech nabytí účinnosti zákon č. 37/1989 Sb. „o ochraně před alkoholizmem a jinými toxikomaniemi“. Vznikla tedy první právní úprava společně zahrnující opatření vůči alkoholu i ostatním psychoaktivním látkám. O 5 měsíců později však došlo ke změně režimu, společenská situace se změnila a zákon šitý na míru podmínkám socialismu záhy zastaral³. V období po roce 1989 se začíná přistupovat ke komplexnímu řešení protidrogové politiky a vznikají první vládní koncepce (viz dále). Pro úplnost však stojí na tomto místě zmínit, že uvedený již nevyhovující zákon č. 37/1989 Sb. byl nahrazen „zákonem o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami“ (č. 379/2005 Sb.). Nová právní úprava vymezila systémová opatření zasahující zejména do prevence a snižování škodlivých účinků užívání návykových látek, zdravotní péče a systému sociálních služeb.

² V tehdejší ČSSR bylo užívání ilegálních drog asociováno s úpadkovou kapitalistickou společností a jako takové tabuizováno, přestože k jejich užívání docházelo (Radimecký, 2004a).

³ Zákon nereflektoval změny, které nastaly ve způsobu užívání drog, jakož i decentralizaci státní správy, privatizaci zdravotnických zařízení, nové způsoby financování nebo vznik nových typů nezdravotnických služeb (Radimecký, 2007).

1/2 Vývoj tvorby komplexních strategických dokumentů protidrogové politiky

Komplexnějšímu řešení koordinace protidrogové politiky se vláda začíná věnovat po r. 1989, kdy došlo ke změně společenského řádu (liberalizaci společnosti, otevření hranic, snížení společenské kontroly). Tehdejší vláda Československé federativní republiky vytvořila v r. 1990 poradenský orgán – Komisi vlády ČSFR pro narkotika, čímž reagovala na hlasy odborníků, kteří předvíдали rychlé rozšíření nelegálních drog a prudký nárůst jejich spotřeby.

Působení komise se však v praxi významně neodrazilo. Kromě navázání některých mezinárodních styků a iniciování zapojení některých domácích odborníků, připravila sice komise pro vládu koncepční a programový dokument, ten se však pohyboval pouze v obecné rovině a nebyl vládou nikdy projednán. Koncem roku 1992 federální komise pro narkotika zanikla (Kalina, 1993).

1/2/1 První vládní koncepce a program (1993–1997)

Na konci r. 1992 se zaktivizovala občanská společnost (přední odborníci s prvními nestátními organizacemi) a adresovala vládě memorandum, ve kterém ji upozornila na hrozící rizika „drogové epidemie“ a vyzvala vládu k aktivnímu postupu (memorandum je také známé jako Vánoční memorandum). Česká vláda hned na prvním zasedání v lednu 1993 rozhodla o zřízení Mezirezortní protidrogové komise vlády ČR⁴ (MPK), která měla působit jako iniciační, poradní a koordinační orgán vlády. V srpnu téhož roku (1993) schválila vláda také historicky první *Koncepci a program protidrogové politiky na období 1993–1996*, a to o rok dříve, než svoji první strategii schválila EU (Radimecký, 2004). Položily se tím v ČR základy národní

protidrogové politiky. Implementace koncepce byla delegována na příslušné členy vlády, primátory měst a přednosty okresních úřadů vytipované MPK jako nejvíce rizikové.

První vládní koncepce se jednoznačně přihlásila k „vyváženému přístupu“ a usilovala v něm o profil odpovídající pragmatickým evropským zkušenostem. Odmítla legalizaci drog, ale i kriminalizaci uživatelů, vyjadřovala se ve prospěch svobodné volby pro život bez drog, konstatovala nedostatek realizmu u represivně-prohibičního přístupu a stanovila jako priority boj s organizovaným zločinem, rozvoj služeb pro uživatele drog, včetně služeb typu harm reduction, a také zdůraznila úlohu nestátních neziskových organizací jako poskytovatelů služeb i jako partnerů vlády ve vytváření a realizaci protidrogové politiky (Kalina et al., 2003).

V této první etapě budování protidrogové politiky se úsilí soustředilo na vybudování základních koordinačních mechanismů spolupráce, a to jak na centrální úrovni, tak i na úrovni regionální (okresní). Koncepce zavedla systém okresních protidrogových komisí a okresních protidrogových koordinátorů, který se v praxi osvědčil a stal se významným pilířem dalšího rozvoje (Kalina et al., 2003).

Koncepce také definovala další hlavní priority, jako např. vytvoření Inspektorátu omamných a psychotropních látek při ministerstvu zdravotnictví, rozvoj primární prevence, která v té době takřka neexistovala, nebo vytvoření sběru dat o užívání drog a jeho dopadech. Uvedla ale i příklady nových typů zařízení, jako nízkoprahová kontaktní centra, denní stacionáře a terapeutické komunity.

Mezi působností prvního vládního dokumentu na období 1993–1996 a druhého na období 1998–2000 došlo k jednoročnímu přerušení. Rok 1997 nebyl do oficiálních

Memorandum o drogové politice pro členy vlády ČR – „Vánoční memorandum“, prosinec 1992

[...] Na konci r. 1992 musíme konstatovat, že nebyl vytvořen zákon o návykových látkách, že neexistuje koordinovaná primární prevence, že je zcela akutní nedostatek detoxifikačních, léčebných i rehabilitačních zařízení pro toxikomany a že nebyly využity možnosti zahraniční pomoci a spolupráce. Ačkoliv po listopadu 1989 řada zahraničních i domácích odborníků předvíдалa rychlé rozšíření užívání drog, prudký nárůst jejich spotřeby a šíření HIV/AIDS mezi osobami užívajícími drogy nitrožilní cestou, nebylo období 1990–1992 dostatečně využito k adekvátní přípravě na hrozící rizika. Tento stav pokládáme za alarmující [...].

Jsmo si vědomi, že státní orgány nemohou tuto problematiku samy vyřešit, proto deklarujeme připravenost nevládního sektoru podílet se na řešení problému zneužívání návykových látek. Bez základní koncepční, technické, legislativní a organizační účasti vládního sektoru a zejména bez vypracování základního rámcového dokumentu o drogové politice České republiky není však tato práce myslitelná. Věříme, že předseda vlády ČR a další oslovení členové vlády ČR budou tomuto memorandu věnovat vstřícnou pozornost [...].

Text memoranda s rukopisnými poznámkami byl objeven v archivu o.s. SANANIM a představuje zřejmě poslední dohodnutou verzi před čistopisem rozeslaným dne 12. prosince 1992. Jeho originál se nezachoval.

Zdroj: www.drogy.net

⁴ Z Mezirezortní protidrogové komise později vznikla Rada vlády České republiky – Mezirezortní protidrogová komise a poté v roce 2002 Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP).

dokumentů vlády o podobě její protidrogové politiky zahrnut⁵. Lze jej označit za rok protidrogové setrvačnosti, alespoň v národním kontextu. Na mezinárodním poli byla spolupráce v tomto roce zastavena (Radimecký, 2001).

1/2/2 Druhá vládní koncepce a program (1998–2000)

Následující etapu a druhý vládní dokument Koncepce a program protidrogové politiky na období 1998–2000 lze charakterizovat jako deklarovanou snahu postupně doplňovat chybějící programy prevence, léčby a resocializace, stanovení tzv. minimální sítě služeb a zařízení a dále jako snahu pracovat na vytvoření systémových nástrojů hodnocení kvality a efektivity realizovaných opatření (např. zavedení standardů a akreditačního procesu služeb), zkvalitňovat multi-agenturní spolupráci a pracovat na rozvoji vzdělávání a financování. Poprvé se mezi prioritami objevují alternativy k (trestnímu) stíhání uživatelů a programy ve vězeních.

Ve srovnání s předcházejícím obdobím dochází v této koncepci také k posunu vnímání drog, a to od vnímání drog jako přímé

hrozby společnosti do realističtější podoby fenoménu, který představuje zdravotní a sociální rizika (Radimecký, 2004a).

1/2/3 Národní strategie 2001–2004

Klíčový dokument protidrogové politiky byl poprvé zpracován nikoliv jako koncepce, nýbrž jako strategický plán na čtyřleté období pod názvem Národní strategie protidrogové politiky na období 2001–2004.

I když byl i tento strategický dokument primárně zaměřen na nelegální drogy, podařilo se vzhledem k prokázaným souvislostem mezi užíváním legálních a ilegálních drog prosadit jeho zaměření i na problematiku užívání alkoholu a tabáku, a to zejména v oblasti prevence a represe (Radimecký, 2001). Dále se strategie harm reduction v tomto období konečně stala vedle prevence, léčby a prosazování práva jedním ze čtyř základních pilířů vládní politiky, podobně jako tomu bylo i v jiných zemích EU (Radimecký, 2004).

K cílům vládní strategie této etapy patřilo zachování kontinuity vývoje, zvyšování kvality a efektivity realizovaných opatření

Významnou pro období konce 90. let byla novela trestního zákona z r. 1998. Společnost byla silně konfrontována s fenoménem šíření a užívání drog. Vláda tehdy připravila novelu trestního a přestupkového zákona, který umožňoval stíhat za držení drogy pro vlastní potřebu a kterou v ČR provázela rozsáhlá diskuze. Nakonec byla novela trestního a přestupkového zákona přijata a česká legislativa od 1. ledna 1999 umožňuje znovu postihovat držení drog i pro vlastní potřebu.

Zmíněná novela trestního zákona legislativně nerozlišovala mezi drogami podle míry jejich zdravotních či sociálních rizik. Na nevýhodu tohoto přístupu upozornila studie PAD, podle níž vedlo nerozlišování drog mj. ke spojování dříve oddělených ilegálních trhů s marihuanou a drogami, jako pervitin a kokain (Zábranský et al., 2001). Na základě doporučení výzkumníků vláda schválila záměr zavést do české legislativy dělení drog

do 2 nebo 3 kategorií podle jejich zdravotní a společenské nebezpečnosti a v návaznosti na jejich kategorizaci zavést rozlišení postihu za jejich držení (usnesení vlády k PAD č. 1177+P/2001). Návrh měl být zapracován do připravovaného návrhu rekonstrukce trestního zákona. Návrh trestního zákoníku byl několikrát projednán ve vládě i v Poslanecké sněmovně. V r. 2006 návrh neprošel sněmovnou, ale důvodem neschválení byly jiné než „drogové paragrafy“ (zejména ustanovení upravující trestné činy v ekonomické oblasti). V r. 2008 vláda opětovně předložila sněmovně návrh trestního zákoníku. Ten byl v listopadu 2008 schválen Poslaneckou sněmovnou, v lednu 2009 schválen Senátem a podepsán prezidentem. Zákon byl publikován ve Sbírce zákonů jako zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, s tím, že účinnosti nabývá od 1. ledna 2010.

Základní pilíře protidrogové politiky

Základní pilíře hrají v protidrogové politice státu svoji nezastupitelnou a navzájem se ovlivňující a doplňující roli. Přístup k jejich uplatňování by měl být proto vyvážený.

- Primární prevence** – aktivity zaměřené na předcházení užívání drog, popř. oddálení první zkušenosti s drogou do vyššího věku.
- Léčba a resocializace** – spektrum služeb léčby k abstinenci dostupných pro uživatele drog, kteří se svobodně rozhodli pro život bez jejich užívání.
- Harm-reduction** – aktivity snižování možných zdravotních a sociálních rizik a dopadu užívání drog na uživatele v daný čas nerozhodnuté pro život bez drog a na společnost,
- Snižování dostupnosti drog** – soubor zákonných opatření a aktivit vymáhání práva k potlačování nabídky drog.

⁵ Důvodem byly problémy v personálním obsazení pozice ředitele exekutivy MPK.

Analýza dopadů nové drogové legislativy (PAD)

Výzkumný projekt probíhal v letech 1999–2001. V prosinci 1998 schválila Mezirezortní protidrogová komise vlády ČR záměr vědecky analyzovat dopady přijaté legislativní intervence – zavedení trestnosti držení nelegálních drog pro vlastní potřebu.

Pro objektivní a komplexní zhodnocení dopadů zavedení nové intervence bylo třeba zmapovat situaci v dílčích oblastech a porovnat jejich vývoj mezi lety 1998 a 2000 (rok před a rok po zavedení zákonné změny). Vedle pěti klíčových indikátorů se podařilo vyčíslit i společenské náklady na užívání nelegálních drog v ČR.

Ze závěrů studie PAD mj. vyplynulo, že zavedení trestnosti držení drog pro vlastní potřebu nespĺnilo očekávání předkladatele,⁶ ale ani se nepotvrdily katastrofické předpovědi⁷ některých odpůrců zavedení trestnosti držení nezákonných drog pro vlastní potřebu. To se bez rozlišení drog podle míry jejich zdravotních a společenských rizik i díky studii ukázalo z ekonomického a společenského hlediska jako neefektivní a způsobilo společnosti zbytečné náklady. Vláda vzala závěry studie PAD na vědomí v r. 2001 a přijala opatření s cílem zvýšit účinnost aktivit a postupů zejména v oblasti potlačování nabídky drog.

Mezi hlavní schválené úkoly patřilo předložení návrhu na legislativní rozdělení drog do kategorií podle míry jejich zdravotní a společenské nebezpečnosti vládě. Uživatelům drog (tedy i jejich držitelům či příležitostným malým dealerům) má být spíše než trestní postih nabízena léčba závislosti. Činnost orgánů trestně právního systému se má prioritně zaměřit především na kontrolu a postihování aktivit vysoce organizovaných zločineckých skupin, které nezákonně drogy (zejména heroin) vyrábějí, pašují a distribuují (Zábranský et al., 2001, 2002).

a vytvoření nástrojů na jejich hodnocení. U prevence, léčby a resocializace se již nejednalo o budování dalších programů, jako tomu bylo v minulých letech, kdy se protidrogová politika postupně utvářela. Cílem bylo zvyšování kvality a efektivity programů, jejich větší diferencovanost a cílenost, rozšiřování spektra služeb a důsledná evaluace výstupů a praktických dopadů realizovaných opatření, včetně represivních (Radimecký, 2001). Uvedené se mělo též promítnout do dalších oblastí protidrogové politiky, tedy do financování, vzdělávání, zahraniční spolupráce a koordinace.

Toto období bylo významné i z hlediska hodnocení a analýzy situace v oblasti drog a výzkumu. V roce 2002 byl vytvořen institucionální rámec pro hodnocení opatření protidrogové politiky tak, aby byla realizovaná i připravovaná opatření založena na výzkumem ověřených poznatcích. Na Úřadě vlády České republiky bylo zřízeno Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti (NMS), jež se stalo pracovištěm odpovědným za sběr, analýzu, distribuci a koordinaci sběru dat o drogách na národní úrovni. Také se poprvé od r. 1993 podařilo komplexně vědecky zmapovat, analyzovat a popsat situaci v užívání nezákonných drog, realizovaná opatření i jejich praktické dopady, a to díky výzkumnému projektu PAD.

⁶ Ve smyslu snížení dostupnosti drog, snížení počtu uživatelů drog, jejich větší ochoty k léčbě, lepšího prosazování práva atd.

⁷ Tj. že novelizace povede k výraznému postihování uživatelů a současně i držitelů drog pro vlastní potřebu apod.

1/2/4 Národní strategie a akční plány (2005–2009)

Aktuálně jsou ve strategii na období 2005–2009 definovány dva hlavní cíle, a to potírat organizovaný zločin zapojený do nezákonného nakládání s drogami a snížit užívání drog a rizika spojená s jejich užíváním. Ve strategickém dokumentu vlády na uvedené období byly vytyčeny klíčové aktivity k uskutečnění některých zásadních reforem, které měly směřovat k větší efektivitě systému drogové politiky a její koordinace. Jako naléhavá byla určena především reforma financování protidrogové politiky prováděná na základě identifikovaných potřeb a založená na ověřování kvality poskytovatelů služeb,

Významným zákonem přijatým v tomto období, v roce 2005, byl zákon o ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami (č. 379/2005 Sb.). Zákon kodifikuje některé zásady a principy, které byly součástí všech dosavadních národních protidrogových strategií (od 90. let minulého století). Tyto principy byly v praxi uplatňovány, ale chyběla pro ně jasná zákonná opora. Pro účely zákona se pojem „protidrogová politika“ vztahuje nejen na nelegální drogy, ale i na tabákové výrobky a alkohol. Podle zákona zahrnuje protidrogová politika opatření primární, sekundární i terciární prevence. Realizaci protidrogové politiky na národní úrovni zajišťuje a koordinuje vláda prostřednictvím ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy. Vláda má podle zákona možnost zřídit zvláštní poradní orgán pro koordinaci protidrogové politiky (tuto roli plní RVKPP).

Definice

Koordinace protidrogové politiky je úsilí iniciovat a podporovat širokou spolupráci a optimalizovat využití a výstupy existujících zdrojů (informačních, finančních, institucionálních, lidských) a přispívat k vytváření a zavádění účinných opatření.

Realizace a koordinace české protidrogové politiky probíhá na dvou vzájemně nezastupitelných, prolínajících se a doplňujících se úrovních, na centrální úrovni a na krajské (místní) úrovni, přičemž se využívá nástrojů horizontální a vertikální koordinace (viz dále).

kterí jsou finančně podporováni z veřejných prostředků. Za zásadní pro období 2005–2009 lze považovat zavedení systému certifikace odborné způsobilosti drogových služeb sekundární a terciální prevence do praxe v červnu 2005. Systém certifikace přispěl k rozvoji a udržení kvality, dostupnosti služeb i ochraně uživatelů.

Další významnou oblastí bylo též zlepšení koordinace mezi jednotlivými poskytovateli dotací, kteří jsou zároveň i hlavními tvůrci protidrogové politiky: státem, zastoupeným Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky, a jednotlivými ministerstvy⁸ a kraji a obcemi.

Z hlediska lepší implementace národní strategie do praxe byl v tomto období poprvé zaveden nový nástroj (uplatňovaný v řadě zemí EU i v Protidrogové strategii EU) – akční plány. První akční plán byl sestaven na období 2005–2006 a další na období 2007–2009. Jejich zhodnocení má ukázat, do jaké míry byla současná strategie úspěšná.

TABULKA 1: Složení Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky v r. 2009

Člen RVKPP	Hlavní odpovědnost subjektu v protidrogové politice
Předseda vlády – předseda RVKPP	zodpovědnost za tvorbu a realizaci drogové politiky ČR
Ministr vlády pro lidská práva a menšiny – místopředseda RVKPP	zodpovědnost za tvorbu a realizaci drogové politiky ČR
Ředitel Sekce protidrogové politiky sekretariátu RVKPP, Úřad vlády – výkonný místopředseda RVKPP	poradní, iniciační a koordinační činnost ve všech úrovních
Ministr zdravotnictví	zdravotní výchova, léčba uživatelů návykových látek, profesní vzdělávání, legislativa a kontrola zacházení s OPL a prekurzory
Ministr vnitra	snížování dostupnosti drog prostřednictvím odhalování a potírání organizované výroby a distribuce nelegálních drog, kontrola dostupnosti legálních drog
Ministr školství, mládeže a tělovýchovy	primární prevence užívání návykových látek, časná intervence a vzdělávání pedagogů.
Ministr práce a sociálních věcí	zlepšování dostupnosti, kvality a efektivity sociálních služeb pro uživatele návykových látek
Ministr spravedlnosti	legislativa v oblasti drog v oblasti drog, protidrogové programy věznic
Ministr obrany	prevence užívání drog v armádě
Ministr financí	pravidla financování, snížování nabídky drog
A.N.O. – Asociace nestátních organizací – výkonný ředitel	sdužuje nestátní odborné organizace pracující v prevenci a léčbě závislostí
Asociace krajů ČR – primátor hl. města Prahy	zapojení krajské a místní úrovně
Společnost pro návykové nemoci ČLS JEP – předseda společnosti	sdužuje odborníky z praxe

⁸ Zejména rezorty práce a sociálních věcí, zdravotnictví a školství, mládeže a tělovýchovy.

Definice

Horizontální koordinace na centrální úrovni usiluje o sladování postupů jednotlivých rezortů a o iniciování a podporu jejich optimální spolupráce při plnění úkolů Národní strategie protidrogové politiky na centrální úrovni.

Odpovědnost za tvorbu a naplňování protidrogové politiky ČR nese vláda. Ta využívá pro koordinaci aktivit následující nástroje:

- Radu vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP),
- sekretariát RVKPP, jehož součástí je Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti,
- výbory RVKPP,
- pracovní skupiny,
- Národní strategii a akční plány protidrogové politiky.

2/1/1 Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky vlády

Hlavní iniciační, poradní a koordinační orgán vlády vznikl už r. 1993 jako Meziřezortní protidrogová komise; jako RVKPP působí od roku 2002. Hlavní náplní jeho činnosti je vytváření jednotné a komplexní národní strategie, její koordinace a spolupráce při její praktické implementaci na centrální a místní úrovni. Jejími členy jsou ministři příslušných rezortů, do jejichž působnosti problém užívání drog ve společnosti nějak zasahuje.

K významné změně ve složení RVKPP došlo v roce 2007, kdy se Rada rozšířila o 3 nové členy, kteří nejsou členy vlády, a to o zástupce Asociace krajů ČR (čili jednoho z hejtmanů nebo primátora hlavního města Prahy), o zástupce Společnosti pro návykové nemoci České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně a o zástupce nestátních organizací zabývajících se prevencí a léčbou drogových závislostí. Tímto krokem došlo k institucionalizaci a formálnímu uznání vládou od počátku zdůrazňované úlohy a postavení odborné veřejnosti a neziskových organizací při tvorbě protidrogové politiky.

2/1/2 Sekretariát RVKPP

Odpovídá za přípravu strategických dokumentů protidrogové politiky, jejich praktickou implementaci a každodenní koordinaci protidrogové politiky mezi jednáními RVKPP, za financování programů protidrogové politiky a mezinárodní spolupráci. Sekretariát RVKPP dále organizačně zajišťuje činnost dalších nástrojů koordinace a realizace drogové politiky a monitorování situace v oblasti drog, kterými jsou výbory a pracovní skupiny. Strategické dokumenty kladou velký důraz na to, aby drogová politika byla plánována na základě pravidelně vyhodnocované a aktualizované analýzy situace a potřeb, a usilovala o vytvoření nástrojů pro hodnocení kvality a efektivity realizovaných opatření. S tímto cílem bylo v roce 2002 na sekretariátě RVKPP

zřízeno Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti (NMS), které od té doby každoročně vypracovává zhodnocení situace a realizovaných opatření a publikuje je ve Výroční zprávě o stavu ve věcech drog v ČR.

2/1/3 Výbory RVKPP

Výbory jsou při RVKPP ustavovány za účelem zajištění realizace koncepčních oblastí/klíčových aktivit drogové politiky a pro analýzu vývoje drogové situace v ČR. Výbory podílející se na realizaci koncepčních aktivit protidrogové politiky:

■ **Výbor zástupců rezortů a institucí RVKPP** – setkávají se zde pracovníci rezortů a institucí, kterých se drogová problematika dotýká a kteří v příslušné organizaci odpovídají za realizaci opatření a aktivit protidrogové politiky a projednávají v něm otázky postupu a spolupráce ve veřejné správě, zejména na centrální úrovni. Všechny materiály předkládané do RVKPP by měly být předem projednány právě tímto výborem.

■ **Výbor RVKPP pro poskytování účelových dotací ze státního rozpočtu** – projednává projekty/žádosti o poskytnutí finančních dotací na programy protidrogové politiky a předkládá RVKPP návrhy na přidělení dotací. Pro služby podléhající certifikaci je podmínkou udělení dotací platný certifikát kvality.

■ **Výbor pro udělování certifikací** – navrhuje pro RVKPP udělení, neudělení či odebrání certifikace odborné způsobilosti, jako záruky kvality poskytované služby. Slouží také jako odvolací orgán při nesouhlasu organizace s výběrem certifikátorů.

■ **Výbor zástupců regionů** – byl zřízen v r. 2007 za účelem lepší koordinace mezi státem a samosprávou. Výbor nahradil pracovní skupinu Vertikální koordinace protidrogové politiky, která byla zřízena v r. 2003.

Pro zajištění kvalitního hodnocení vývoje drogové situace v ČR byl ustaven výbor:

■ **Poradní výbor RVKPP pro sběr dat o drogách** – dohlíží na činnost NMS při monitorování situace v oblasti užívání drog a jeho následků. Výbor mj. projednává a schvaluje Výroční zprávu ve věcech drog v ČR.

2/1/4 Pracovní skupiny

Pracovní skupiny jsou zřizovány za účelem řešení konkrétních problémů, resp. potřeb protidrogové politiky, a pro plnění úkolů vyplývajících z Akčního plánu realizace Národní strategie jako stálé nebo jako ad hoc pracovní skupiny:

■ **Pracovní skupina pro spolupráci s Evropskou unií – Rezortní koordinační skupina** – je odpovědná za přípravu instrukcí na jednání Horizontální pracovní skupiny pro problematiku drog a instrukcí pro přípravu projednávání určité problematiky na COREPER⁹.

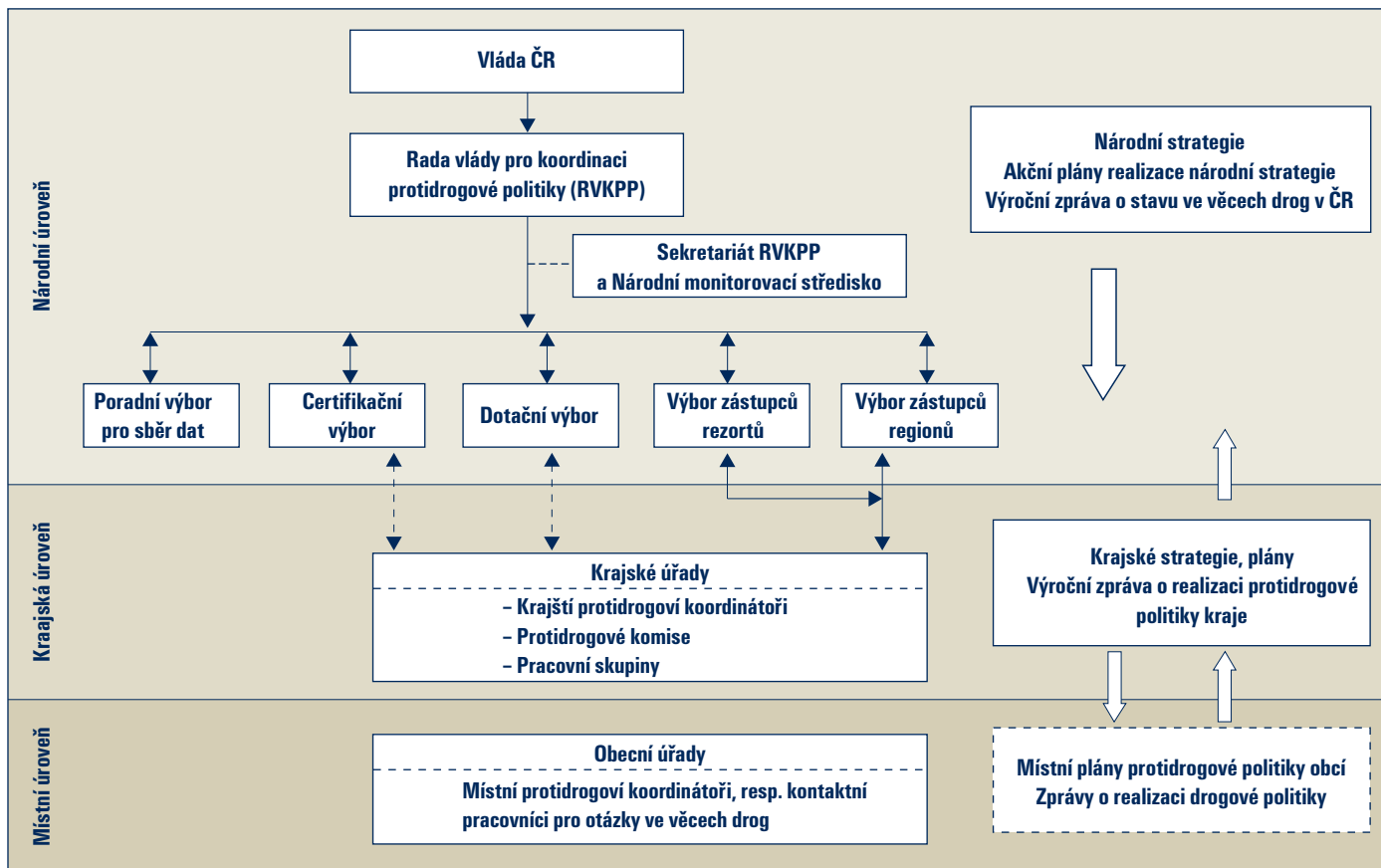
⁹ COREPER – „Výbor stálých zástupců“ – složen ze stálých zástupců členských států (velvyslanců), koordinuje a připravuje činnost různých zasedání Rady EU a usiluje o dosažení shody v otázkách pro jednání tak, aby je mohla Rada přijmout. Dělí se na Coreper I – tvořen zástupci velvyslanců; Coreper II – tvořen velvyslanci osobně.

- **Pracovní skupina RVKPP pro nelátkové závislosti** – pod vedením ministra pro lidská práva a národnostní menšiny s cílem zmapování situace v oblasti nelátkových závislostí a návrhu příslušných opatření.
- **Pracovní skupina Prevence a snižování rizik užívání drog na tanečních akcích** – jejím cílem je za účasti zástupců relevantních subjektů a institucí zpracovat konkrétní návrhy na opatření směřující k prevenci a snížení rizik užívání drog účastníky tanečních akcí.
- **Pracovní skupina pro metamfetamin** – nově zřízená skupina, viz jednání RVKPP 31. 10. 2008.
Pro zajištění úkolů týkajících se monitoringu stavu a vývoje drogové situace v ČR byly ustaveny tyto skupiny:
- **Pracovní skupina NMS „Populační a školské průzkumy o postojích k užívání drog“** – věnuje se metodické stránce přípravy a realizace populačních průzkumů, sbírá výsledky z nich a sleduje vývoj v oblasti klíčového indikátoru „Užívání drog v populaci“.
- **Pracovní skupina NMS „Infekční nemoci spojené s užíváním ilegálních drog“** – zabývá se problematikou infekčních nemocí spojených s užíváním drog. Jejím úkolem je především zajištění sběru dat ve struktuře požadované Evropským monitorovacím centrem pro drogy a drogové závislosti (EMCDDA) a zajištění propojenosti systému sběru

dat mezi relevantními institucemi. Dále se zabývá možnostmi testování aktivních uživatelů drog především v nízkoprahových zařízeních a zjišťováním prevalence/incidence infekčních nemocí u uživatelů drog.

- **Pracovní skupina NMS „Žádosti o léčbu v souvislosti s užíváním drog“** – skupina se věnuje problematice sběru dat týkajících se uživatelů návykových látek, kteří se léčili v daném roce ve zdravotnických nebo nezdravotnických zařízeních. Úkolem skupiny je zajištění dat ve struktuře požadované EMCDDA a koordinace jejich sběru.
- **Pracovní skupina NMS „Odhady prevalence a mortality problémových uživatelů drog“** – zabývá se odhady prevalence a úmrtnosti problémových uživatelů drog a metodickými otázkami, přípravou vhodných zdrojů dat a provedením studií.
- **Pracovní skupina NMS „Úmrtí spojená s užíváním drog“** – skupina má na starosti sběr dat ze speciálního registru 13 soudně lékařských oddělení v ČR a zabývá se zlepšením hlášení dat o drogových úmrtích v obecném registru mortality ČR.
- **Pracovní skupina NMS „Data trestněprávního sektoru“** – řeší otázky sjednocování sběru, analýzy a distribuce dat z trestněprávní oblasti, jejich kvality a srovnatelnosti na národní i mezinárodní úrovni.

Obrázek 1: Systém koordinace české politiky

■ **Pracovní skupina NMS „Systém včasného varování před novými drogami“** – zajišťuje funkčnost celostátního informačního systému „Systém včasného varování“ (Early-warning System, EWS) umožňujícího rychlou výměnu informací o výrobě, šíření, užívání a rizicích nových psychoaktivních látek mezi relevantními partnery.

2/1/5 Národní strategie protidrogové politiky

Národní strategie protidrogové politiky je klíčovým politickým dokumentem schvalovaným vládou ČR, který definuje základní podobu národní protidrogové politiky (více viz kap. 1).

2/2 Koordinace na krajské a místní úrovni

Definice

Vertikální koordinace usiluje o sladování jednotlivých aktivit protidrogové politiky na místní úrovni (tj. krajské i obecní) tak, aby byly zohledňovány místní podmínky a potřeby, a současně, aby realizovaná opatření a intervence byly uskutečňovány v souladu s hlavními cíli, principy a postupy doporučenými národní strategií.

Pro vzájemné propojení centrální a místní úrovně a pro implementaci drogové politiky na krajské/místní úrovni zavedla už Koncepce na roky 1993–1996 systém okresních protidrogových komisí a okresních protidrogových koordinátorů. Tento poměrně pružný systém koordinace byl založen na principu subordinace ústředních a místních orgánů státní správy.

Reformou veřejné správy v r. 2001, kdy došlo k přesunu regionální koordinace z okresů (okresních/magistrátních úřadů – státní správa) na kraje (krajské úřady – samospráva), byla síť protidrogových koordinátorů zrušena. Bylo proto nezbytné systém vertikální koordinace protidrogové politiky ČR nově definovat a vytvořit. Síť koordinátorů a komisí se přes počáteční rezistenci místních úřadů podařilo znovu vybudovat, vytvořil se tak mechanismus spolupráce mezi centrální a místní úrovní a implementaci vládní politiky.

Nástroje koordinace na místní úrovni

- Výbor zástupců regionů
- Krajské protidrogové koordinátory
- Protidrogové komise
- Pracovní skupiny
- Strategie a plány
- Protidrogové koordinátory – místní

2/2/1 Výbor zástupců regionů

V rámci institucionalizace spolupráce národní úrovně protidrogové politiky (RVKPP) a krajů byla v květnu 2003 zřízena

pracovní skupina *Vertikální koordinace protidrogové politiky*, která se v r. 2007 přetransformovala na *Výbor zástupců regionů*. Podobně jako pracovní skupina, i výbor je složen ze zástupce sekretariátu RVKPP a krajských protidrogových koordinátorů, kteří v příslušném kraji odpovídají za uplatňování protidrogové politiky. Cílem výboru je koordinace a harmonizace protidrogové politiky státu a protidrogových politik krajů. Výbor se rovněž setkává s Výborem zástupců rezortů, což poskytuje prostor pro výměnu zkušeností a pro harmonizaci postupů ústředních orgánů státní správy a krajů.

2/2/2 Krajský protidrogový koordinátor

Krajský protidrogový koordinátor je klíčovým článkem pro přenos informací a opatření z národní úrovně na regionální a místní úroveň a zpět. Jejich funkce je zřizována na základě § 23 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami. Jsou ustanoveny ve všech krajích s výjimkou jednoho.

Koordinátoři jsou zaměstnanci jednotlivých krajských úřadů; jejich zařazení ve struktuře krajského úřadu není jednotné a ve většině případů protidrogoví koordinátoři, i když jsou ustanoveni na plný úvazek, zajišťují ještě další agendy, např. prevenci kriminality nebo grantová řízení kraje. Krajské protidrogové koordinátory zpracovávají každý rok tzv. Výroční zprávu o realizaci protidrogové politiky kraje, která má ve všech krajích jednotnou strukturu. Koordinátoři ji na bázi dobrovolnosti předkládají sekretariátu RVKPP. Počet a kvalita předkládaných zpráv se zvyšují (naposledy zprávu neodevzdal pouze kraj bez koordinátora). Tímto způsobem je zajištěn sběr dat a informací o vývoji drogové situace i o uplatňování protidrogové politiky na místní úrovni.

2/2/3 Protidrogové komise

Protidrogové komise jsou důležitým nástrojem pro realizaci protidrogové politiky v kraji. Jsou zřízeny téměř ve všech krajích, často jako poradní orgány primátora/hejtmana či jeho náměstka nebo rady kraje. V některých krajích se protidrogovou politikou zabývají poradní orgány se širším záběrem, např. pro sociální či zdravotní oblast, pro sociálně negativní jevy včetně prevence kriminality apod.

Přínos krajských protidrogových komisí je především v celistvém přístupu k problematice. Jsou zpravidla složeny z odborníků různých profesí a z různých institucí a organizací. Komise se podílí na analýze situace, na zavádění opatření protidrogové politiky podle místních potřeb, na tvorbě návrhů dílčích či koncepčních změn na místní úrovni a na propojování klíčových subjektů snižování nabídky a poptávky po drogách v kraji. Zhruba v polovině krajů jsou komise doplněny různým počtem pracovních skupin.

2/2/4 Pracovní skupiny v krajích

Pracovní skupiny v krajích se zpravidla podílejí na řešení aktuálních a specifických problémů krajů na odborné úrovni. Jsou vytvářeny podle různých klíčů, nejčastěji podle pilířů protidrogové politiky (primární prevence, minimalizace rizik, léčba a resocializace, potlačování nabídky). Zastoupeni by v nich měli být nejvýznamnější poskytovatelé služeb ochotní aktivně se podílet na řešení problémů a dělit se o vlastní znalosti a dovednosti.

2/2/5 Strategie a plány

Všechny kraje, s výjimkou jednoho, mají zpracovány strategické dokumenty protidrogové politiky kraje (strategie, strategické plány, které jsou často doplněny akčními plány s konkrétními úkoly a termíny jejich plnění). Při jejich tvorbě vycházejí kraje zpravidla z národní strategie protidrogové politiky a zohledňují krajevost a místní specifika a potřeby. Většinou jsou krajské protidrogové strategie vypracovány v obdobné struktuře a na stejné období jako národní strategie. Také některé obce vytvářejí své vlastní plány protidrogové politiky či zpracovávají závěrečné zprávy o realizaci protidrogové politiky. (Přehled strategických dokumentů a institucionálního zajištění protidrogové politiky v krajích a obcích s rozšířenou působností je možné najít ve Výroční zprávě o stavu ve věcech drog v ČR v r. 2007.)

2/2/6 Místní protidrogový koordinátor – protidrogový koordinátoři v obcích

Podobně jako krajské protidrogové koordinátory i místní protidrogové koordinátory, popř. kontaktní pracovníci pro otázky ve věcech drog zajišťují koordinaci protidrogové politiky, realizaci opatření na místní úrovni a přenos informací mezi krajskou úrovní a úrovní obcí. Jejich funkce je také zřizována na základě zákona č. 379/2005 Sb. Místní koordinátoři většinou nevykonávají protidrogovou agendu na plný úvazek (v průměru 0,2–0,3 úvazku) a k jejich dalším agendám patří např. prevence kriminality, kurátorství pro mládež, kurátorství pro dospělé, poradenství pro Romy apod.¹⁰ Metodickou pomoc a poradenství poskytují místním koordinátorům krajské protidrogové koordinátory. Některé kraje mají vypracovaný i systém kontinuálního vzdělávání místních koordinátorů a/nebo pravidelná setkání.

Hlavní zdroje informací

- Čentěš, J. (2007) Hmotnoprávní aspekty trestné činnosti páchané v súvislosti s nealkoholovou toxikomániou v Slovenskej republike. Bratislava: Úrad vlády. ISBN 978-80-88707-94-3
- Kalina, K. (1993) Koncepcie a program protidrogové politiky 1993–1996. Praha: Ministerstvo vnitra. Nepublikováno.
- Kalina, K. et al. (2003). Drogy a drogová závislost 1. Meziobdobový přístup. Praha: Úřad vlády České republiky. ISBN 80-86734-05-6
- Kalina, K., Bém, P. (1994). Drug problems and drug policy in the Czech Republic. Substance Abuse in the Czech Republic. Selected papers on Alcohol and Drug Abuse Country Report on Drug Abuse.
- Mravčík, V., Chomynová, P., Orliková, B., Škařupová, K., Škrdlantová, E., Pešek, R., Miovská, L., Gajdošíková, H., Vopravil, J. (2008). Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2007 [Annual Report on Drug Situation 2007 – Czech Republic]. Praha: Úřad vlády České republiky. ISBN 978-80-87041-46-8
- Mravčík, V., Chomynová, P., Orliková, B., Škrdlantová, E., Trojáčková, A., Petroš, O., Vopravil, J., Vacek J. (2007). Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2006 [Annual Report on Drug Situation 2006 – Czech Republic]. Praha: Úřad vlády České republiky. ISBN 978-80-87041-22-2
- Mravčík, V., Korčíšová, B., Lejčková, P., Miovská, L., Škrdlantová, E., Petroš, O., Radimecký, J., Sklenář, V., Gajdošíková, H., Vopravil, J. (2004). Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2003 [Annual Report on Drug Situation 2003 – Czech Republic]. Praha: Úřad vlády ČR. ISBN 80-86734-25-0
- Mravčík, V., Korčíšová, B., Lejčková, P., Miovská, L., Škrdlantová, E., Petroš, O., Sklenář, V., Vopravil, J. (2005). Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2004 [Annual Report on Drug Situation 2004 – Czech Republic]. Praha: Úřad vlády ČR. ISBN 80-86734-59-5
- Mravčík, V., Lejčková, P., Orliková, B., Petrošová, B., Škrdlantová E., Trojáčková, A., Petroš, O., Sklenář, V., Vopravil, J. (2006). Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2005 [Annual Report on Drug Situation 2005 – Czech Republic]. Praha: Úřad vlády ČR. ISBN 80-86734-99-4
- Mravčík, V., Zábranský, T., Korčíšová, B., Lejčková, P., Škrdlantová, E., Šťastná, L., Macek, V., Petroš, O., Gajdošíková, H., Miovský, M., Kalina, K., Vopravil, J. (2003). Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2002 (Annual Report on Drug Situation 2002 – Czech Republic). Praha: Úřad vlády ČR. ISBN 80-86734-06-4
- Národní strategie protidrogové politiky na období 2005 až 2009. Strategie schválená vládou České republiky. Praha: Úřad vlády České republiky, 2005. 32 s. ISBN 80-86734-39-0.
- Nožina M. (1997) Svět drog v Čechách. Praha: Koniasch Latin Press. 348 s. ISBN 80-85917-36-X
- Radimecký, J. (2001) Česká protidrogová politika – pro a proti (Czech Drug Policy – Positives and Negatives), Adiktologie – odborný časopis pro prevenci, léčbu a výzkum závislostí, 2, str. 29–37. ISSN: 1213-3841
- Radimecký, J. (2003) Rhetoric versus Practice in the European Union and the Czech Drug Policies, disertační práce, London: Imperial College. Nepublikováno.
- Radimecký, J. (2004a) Česká drogová politika 1993–2003: Analýza vývoje – 1. část. Dostupné z: <http://www.adiktologie.cz/articles/cz/90/210/Ceska-drogova-politika-1993-2003-analyza-vyvoje-1.-cast.html> (25.9.2008)
- Radimecký, J. (2004b) Česká drogová politika 1993–2003: analýza vývoje – 2. část. Dostupné z: <http://www.adiktologie.cz/articles.php?l=cz&cid=90&iid=221&acc=enb>.

¹⁰ Některá města, která jsou sídly krajů, mají zřízenou funkci městského koordinátora (např. Ostrava či Brno).

- Radimecký, J. (2006) Když dva dělají totéž...: Srovnávací analýza strategie drogové politiky Evropské unie a České republiky na období od roku 2005. Adiktologie – časopis pro prevenci, léčbu a výzkum v adiktologii 6/4 – Supplementum. ISSN 1213-3841. Grant ESF č. CZ.04.3.07/3.1.01.1/0182
- Radimecký, J. (2007) Rhetoric Versus Practice in Czech Drug Policy. Journal of Drug Issues vol. 37/ 1. Grant ESF č. CZ.04.3.07/3.1.01.1/0182
- Sotolář, A. et al. (2002) Trestná činnost spojená se zneužíváním drog a formy jejího řešení. Právní aspekty trestního postihu drogové kriminality a lékařský přístup ke zneužívání drog. Praha: Institut vzdělávání Ministerstva spravedlnosti České republiky. Příručky Ministerstva spravedlnosti České republiky – svazek 65.
- Výroční zpráva o činnosti Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky za rok 2007, zasedání RCKPP dne 14. dubna 2008, čj.:06477/08-OPK.
- Zábranský, T., Mravčík, V., Gajdošíková, H., Miovský, M. (2001) Projekt analýzy dopadů novelizace drogové legislativy v ČR (Souhrnná závěrečná zpráva). Praha: ResAd, Scan. 54 s. ISBN: 80-86620-01-8. Notex: Assistance Bullington, B. and Rasmussen, D.
- Zábranský, T., Radimecký, J., Mravčík, V., Gajdošíková, H., Petroš, O., Korčíšová, B., Miovský, M., Vopravil, J., Csémy, L., Kuda, A. (2002) Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v r. 2001 (Annual Report on Drug Situation 2001 – Czech Republic). Praha & Lisabon: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti & EMCDDA. ISBN 80-238-9912-0
- Zaostřeno na drogy 3: Koordinace protidrogové politiky. Nástroj realizace účinných komplexních opatření. Praha: Úřad vlády ČR, 2004. ISSN 1214-1089
- Zeman, P. (2007) Legislation and practice concerning prosecution of drug offenses in the Czech Republic. Journal of Drug Issues 37, 45-73.

Informace na Internetu

<http://drogovapolitika.vlada.cz> – stránky Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky
<http://www.drogy-info.cz> – národní drogový informační portál

http://www.drogy-info.cz/index.php/o_nas/pracovni_skupiny
www.drogy.net/downloadfile.php?id=215&nomime=true
<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/institute-eu/coreper-vybor-stalych-zastupcu-clenskych/1000723/6095/>

Zaostřeno na drogy

Vydává ■ Úřad vlády České republiky

Nábřeží E. Beneše 4, 118 01 Praha 1

IČO 00006599

Adresa redakce ■ Vladislavova 4, Praha 1, tel. 296 153 222

Odpočívající redaktor ■ Ing. Eva Škrdlantová

Autorka tohoto čísla ■ Ing. Lucia Kiššová

Jazyková korektura ■ PhDr. Alena Palčová

Toto číslo vyšlo 15. dubna 2009. Vychází nejméně 6x ročně.

Evidenční číslo Ministerstva kultury ČR: MK ČR E 14088.

ISSN 1214-1089

Neprodejně. Distribuci zajišťuje vydavatel.

© Úřad vlády České republiky, 2009

Toto číslo Zaostřeno na drogy připravil Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky.

Editori tohoto čísla: MUDr. Viktor Mravčík, Mgr. Kateřina Škařupová a Mgr. Vladimír Sklenář.